

Asia: VN/1001/2020

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Posion kunnan lausunto

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on muuttanut kuntien maksukykyä niin ratkaisevasti, että viime vuoden pohjalta laskettu taloudellisen tilanteen määrittely ei ole enää kestävä. Kuntatalouden tilanne on ollut lähes koko Suomessa lähtökohtaisesti haastava, ja koronapandemia tilannetta edelleen merkittävästi huonontaa. Voidaankin todeta, että kuntien kantokyky omarahoitusosuuteen on heikentynyt selvästi. Näin ollen valtion tulisi pidättäytyä kaikesta lainsäädännöstä, missä lain sisällön toteuttaminen edellyttää tosiasiallisesti kunnan kustannusosuutta.

Projekteissa suurin osa verotuloista palautuu valtiolle verotuloina. Kuntien rahoitusosuutta tulisi miettiä uudelleen nykytilannetta vastaavaksi. 66 prosentin tukiosuus ei käytännössä ole riittävä, jotta yhteyksiä saataisiin rakennettua harvaan asutuilla alueilla. Posion kunnan näkemyksen mukaan kuntien maksuosuus tulisi poistaa kokonaan. Mikäli lisääntynyt kustannus siirretään loppukäyttäjien maksettavaksi, voi yhteyden hinta nousta niin korkeaksi, etteivät loppukäyttäjät ole valmiita sitä maksamaan. Tämä todettiin Posiollakin jo edellisen laajakaistahankkeen aikana, kun erillisellä hankkeella kartoitettiin kuntalaisten kiinnostusta ottaa laajakaistayhteys. Hankkeen lopputulemana todettiin, että kiinnostus oli korkeaksi koetusta kustannuksesta johtuen niin vähäistä, ettei laajakaistarakentamista ollut kunnan toimesta järkevää lähteä valmistelemaan eteenpäin. Laajakaistarakentaminen tulee nyt Posion kunnan näkemyksen mukaan nähdä osana valtion korona-kriisin jälkeistä elvytysohjelmaa, kuntien elinvoiman vahvistajana.

Korona-kriisi on myös näyttänyt sen, miten tärkeää jo huoltovarmuuden näkökulmastakin toimivat laajakaistayhteydet ovat. Vastaavat pandemiat ovat realismia myös tulevaisuudessa ja niihin tulee varautua toimivilla, koko maan kattavilla laajakaistayhteyksillä.

Lainvalmisteluasiakirjoissa oleva maininta siitä, että kunnan maksuosuuden voidaan katsoa sitouttavan kuntaa tehokkaasti hankkeen edistämiseen ja esim. lupien saamisen varmistamiseen on tulkinnaltaan virheellinen. Kunnat toimivat elinvoima-asioissa aktiivisesti ja vastuullisesti kaikkien sidosryhmien kanssa myös ilman omaa kustannusosuutta.

Vapaa-ajan asuntojen huomioiminen ja tarjoajien yleispalveluperiaate

Posio on mökkiläiskunta, jossa vapaa-ajanasuntoja on lähes yhtä paljon kuin kuntalaisia. Vapaa-ajan asuntojen valokuituverkkoyhteydet ovat maaseuturahaston tukiehdoissa tukikelpoisia. Nyt ja tulevaisuuden maaseudulla vapaa-ajan ja niin sanotun kakkosasunnon merkitys kasvaa toisena kotitalouden kotina ja usein myös yritysten etätyöpaikkana. Koronapandemia on korostanut myös vapaa-ajan asunnolla tehtävän etätyön tärkeyttä ja julkisuudessa on noussut uudestaan voimakkaasti esille kaksoispaikkakuntalaisuus. Etätyö mobiililaitteilla vapaa-ajan asunnoilla ei toimi loma-aikoina riittävän luotettavasti, kun lomalaisten lisääntyvä viihdekäyttö kuormittaa verkkoja.

Haja-asutusalueiden laajakaistapalveluiden suurin haaste on vähäinen asiakasmäärä ja siksi kaiken asiakaspotentiaalin hyödyntäminen on keskeistä. Laista tulee poistaa tarpeeton jaottelu vakituisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin. Vapaa-ajan asuntojen valokuituyhteydet ovat tärkeä saada tuen piiriin pois lukien viimeisen sadan metrin osuus.

Laissa olisi hyvä ottaa huomioon tietoliikenneverkkojen tarjoajien yleispalveluperiaate. Nykyään verkon omistaja voi olla myymättä kapasiteettiaan toiselle toimijalle ja täten suojella omaa liiketoimintaansa. Esimerkkinä tästä on näkyvissä esikaupunkialueille jo vedetyn valokuitukaapeloinnin alasajoa niin että kukaan toimija ei pysty tarjoamaan palveluita sitä hyväksikäyttäen. Lopputuloksena on näivettynyt kilpailu ja kiinteiden laajakaistaliittymien tarjonnan väheneminen koska uuden kaapeloinnin vetäminen toisen rinnalle ei ole kannattavaa. Joillakin paikkakunnilla, missä on perinteinen tietoliikennemonopoli, kilpailevat yritykset joutuvat tarjoamaan ainoastaan matkapuhelinverkon kautta käytettäviä verkkoliittymiä.

Yhteenveto

Posion kunnan alueella on kiistaton tarve nopeille laajakaistayhteyksille. Nopeat laajakaistayhteydet ovat kunnan elinvoiman säilymisen perusedellytys. Kuitenkin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa, esitetyillä maksuosuuksilla ei ole järkevää lähteä perustamaan vähäisellä loppukäyttäjä kiinnostuksella kunnalle laajakaistayhtiötä. Jo edellinen laajakaistahanke osoitti, että loppukäyttäjät ottavat mieluummin huomattavasti edullisemmän, vaikkakin yhteydeltään epävarmemman langattoman verkkoyhteyden, kuin lähtevät investoimaan laajakaistaan. Laajakaistarakentaminen pitäisikin saada tuen osalta sen verran houkuttelevaksi, että markkinaehtoiset toimijat kiinnostuisivat siitä, ja lähtisivät rakentamaan valokuitua myös harvaan asutuille alueille. Posion kunta haluaa muistuttaa, että viime kädessä on kysymys kansalaisten tasavertaisesta kohtelusta ja yhdenvertaisesta mahdollisuudesta käyttää esimerkiksi erilaisia julkisia verkkopalveluita.

Tuppurainen Päivi
Posion kunta - Kunnanhallitus